

R E G É L Ő.

PESTEN csötörtökön november 13^{kán} 1834.

Megjelen társával együtt hetenként kétszer vasárnap és csötörtökön. Fél évi dija helyben képekkel 5 ft. boritéktalanul; postán 6 ft. pengőben, képek nélkül egy ezüst forinttal olcsóbb. Buda-pestiek évnegyedenként is válthatnak példányt. A' folyóiratnak egyes száma 24 kr; egyes kép 12 kr. p. p.

TÖRTÉNET ÉS ELBESZÉLLÉS.

A' két Chupor. *(Folytatás.)*

Napok, de hetek is multak már el, 's Gyula nem merészlett szive érzetét, és vonzalmát megvallani, noha mindenkori együtt létök erényeiknek, 's gerjedelmeiknek kölcsönös kitünése után testvéri vonzalmuk nyilvánosblön. Egy igen szép őszi estve volt éppen, midőn mindketten Zádornak Buda hegyein fekvő tág szőlejében a' vig szüretelőknék vigalmaikat, mellyeket az éles tárogatónak hangja mellett járt hazai tánczok tüntettek-ki, szemlélgetvén, majd végre a' boldog pár nép köréből valamennyire távozva a' kivilágosított lugasokba sétálni indultak. — Nyájas beszélgetéseik között megvallá Gyula, mit viseletéből Piroska már amugy is régen megtudott.

A' tiszta szemérem rózsáji festették Piroskának liliom arczát, midőn e' vallástételt vette. Bár szive igennel felelt is Gyula kérésére, de azon szemérme lelkének hangját csak pillantatok multával engedte hallatni.

Zádor leggondosabban ügyelve leányára, 's méregetvén Gyulának azzal társalkodása alatti minden lépteit, örömmel szemlélte benne, hogy sziveik egymást feltalálták, 's még inkább elragadtaték keble, midőn a' két boldog, felnyitván előtte a' titkot, megegyezését, és atyai áldását kérte. Nem lehetett azt megtagadni, miért amugy is ohajtásai szöktenek, 's kevés napok multával a' gyűrű-váltás meg-esett. Repülve haladt e' hir nem csak Budán de majd az egész hazán keresztül, 's alig akadt valaki, ki ennek hallásán vagy ne örült, vagy iránta helybe hagyó ítéletet ne mondott volna. — Az összekelés innepe elhatározottaték; mellyre azonban Endre, bár előre tudósítva volt, meg nem jelenhetett. — Maga az ország primása mondta rájok áldását,

és szívök a' hit szerint is elválhatlanul egyesült az oltár-zsá-molynál. — A' gazdag sőt valóban dúzs Zádor nem kimélé a' költségeket, 's olly fényt adott az öröm-innepsnek, millyet a' haza csak ritkán láthatott.

A' tartós vigalmak bevégeztével Gyula, boldogságának karján lebegve, áldást mondott honja Istenéhez, hogy őt ohajtott tárgyához jutni engedte. Ama perczen, midőn szíve kedvelt hitésének szíven dobogott, kezdé leginkább érzeni, hogy az ember nem ön magának, és a' magányos-ságnak, hanem a' társas, és házas életnek. úgy a' köznek is vagyon alkotva. — Áldva az innepet, mellyen kedvesét előszer látá, ismerve elnyert boldogságát, bucsút vett ipától, 's Thápéra rándult, hogy annak kormányát által vehesse.

Már két évet töltött szép jószágában meggyőződve az iránt, hogy egyedül a' házas életben van a' legvalódibb földi boldogság, és annak szent köteleiben fejlik egyedül a' földi menny, soha nem zavart társas élte közt örömének kely-hét szörpölve éppen a' kastélja előtt levő sűrű rózsásban ült; hitese ölen szerelmök kedves gyümölcse a' vidám Tivador repkedett atyja felé, 's kitárt karokkal felemelkedve ártatlanul mosolygott az enyelgő atyára, ki e' perczet az életben legdrágábbnak ismervén hála- és öröm-köny pergett-le szeméből. — Illy kellemű helyzetben volt a' két boldog, midőn ló-dobogások hallatnak, 's Endre bátyjának karjába repül három hosszú év leenyészte után előszer. — „Öcsém! Bátyám!“ — Csak e' két nevet ejthették-ki a' viszonzlítás első hevébe merült testvérek, 's Piroskának nedves szemei örömmel legeltek vissza-tért sógorán, és szíve elfogódott, midőn ez őt a' leghivebb rokon szeretettől hevült kebléhez szorítá.

Endre midőn kemény atyjának elhatározását követve a' nádor körébe lépett, szívesen fogadtatván azon zászló alá vétetett, melly egyenesen a' nádor parancsolatja alatt állott. Szemmel tartotta ez mindig ajánlottját, 's hónapok tünte után örömmel tudósítá atyját, hogy fíjának pályáját nem rosszul tűzte-ki. — 'S valóban a' lelkes fiú nem is mulasztott legesekélyebb alkalmat is készsége, bátorsága, és engedelmessége bebizonyítására. Fél év teltevel maga alkalmaztatásának jutalma a' százados hadnagyság lett, melly helyzetben oda repültek forró ohajtásai, hogy bár csak már egyszer erejét mérhetné. — Az alkalom megjelent.

— Bars egyik hőse a' kevély Revistyey, megszegve királya iránti hvségét, Fridriket Austria herczegét ohajtá magyar királyi székre emelni több összeesküdt társaival. — Béla a' király vérző szívvvel nézvén, hogy a' haza keblében árulás lángja csapott-ki, előbb a' hazafi-vért ki-mélni ohajtá, 's a' pártosokat nemes lelkűleg ígéretekkel, és ajándékokkal törekedett azon ösvényre vissza téríteni, melyről vétkesen eltántorultak: de azok nem hallák a' kegyelem szavát, sőt inkább vakmerőségök nevedekvén a' királyt fenyegetőleg még olly alacson izenettel keseríték, hogy addig nem nyugosznak, míg őt kivetkezve királyi biborából koldulni nem szemlélendik.

Ily vakmerőség méltó bosszúra ingerlé a' fejedelmet 's a' nádornak parancsot ada megzabolázni az árulókat. — Örült Endre, midőn e' hirt hallotta, mert felnyílt ohajtásának pályája. Irtózott bár egy részről hazafi vérral festeni fegyverét, más részről örvendezve emelkedék mellje, mert ezen uton gondolt juthatni a' hir templomához.

Endre az előjáró csoportot vezérlé, 's a' nádor bizodalját tökélyesen megnyervén reá bizatott Zsarnóczának megtámadtatása. Dühösen kezdé az ostromot; de a' benn voltak elvalának készülve, 's vas pánczélokatszegeztek a' nyil-zápornak ellene. A' nádor jól átlátá, hogy az egész sereget szükséges ellenek bocsátani. — Endre a' déli kaput ostromlá; holt testek dültek halomba előtte, 's őt annyira elragadá bátorsága, hogy már a' falra fellépve ott a' király zászlóját is feltűzhette. — A' várbeliek dühödve rohantak reá, 's így veszély környékezé életét, mely el is nyelte volna, ha zászló alja segítségére nem fut, 's az ostromlottakat le nem konczolja vala. A' kevély Zsarnóczay kézre jutván békóba vetteték; a' hivatelségnek és árulásnak vétkes laka pedig lángba borittatott, hogy ez által nagyobb félelembe esvén a' többi pártütők, önkényt fussanak a' király kegyelméért esdekelní.

Villerm első győzedelmét Endre által adta tudtára királyának; az ajánló levélben festve volt bátorsága, és vitézsege is; — jutalmul Zsarnóczát nyeré. — Nem a' nagy jutalom, hanem a' királyi kegyelemnek, 's megelégedésnek nagy jele örömmre éleszté őt, 's ujjalag feltevé, hogy vég erejét is annak, 's hazájának áldozandja.

Midőn a' pártosok kiirtására Endre ismét vissza-tért, nagy pártfogója nem volt többé életben. Szent Kereszt ellen intézett ostroma, és bátorsága, mely őt legelől a' bástyákra fellépni vezette, egy csákány-sujtással nyert halállal jutalmazta. — László Sümeghnek grófja vette által a' királyi had kormányát, ki nem csak itt, de később a' nádorságban is követője lett a' derék Villemnek.

Szent Kereszt is a' király birtokába került; egy vitéz megrohanás feladásra készítette azt, 's az elcsábított vár-ur kegyelmet kérvén, a' király ezt örömmel adta-meg neki; mert ez által hitte, hogy a' többi pártosok is vissza-térendenek a' hivség útjára. — A' képzelt remény kijátszaték; a' kevély Revistyey, és nagyravágyó Sásváry erősek maradtak vétkes feltételökben, 's előbb halni, mint a' király kegyelmét kiesdekelni esküdvén, oltalmazó állásba helyezék magokat. — A' tél közeledett, 's a' nagymunkát bevégezni vagy pedig félben hagyni kellett.

Lászlónak már több dicső babérok ékesíték vitéz homlokát; neki a' szerencse mindig kedvezett. E' helyzetben szinte arról álmodva őt a' nagy munkának bevégezése kecsegtette, 's illyképpen elbizakodván végső ostromot rendelt Revistyére. — Az elszántság nem hibázott fegyvereseiben; mindenki első akart lenni a' bástyán: de az ostromlottak elkészülve várván megtámadtatásukat a' merészeket halállal fizették. — Endre dühödtlen lépett a' holt testeken keresztül, 's jól irányzott vágásaival halált osztva a' fő toronyhoz jutott. Már feltüzte erre a' király zászlóját; de a' közelgeni látott vár-ur reá rohan, — és — fogságba ejti.

László minden siker nélkül vonja vissza seregét, 's kedves hősenek vesztét még inkább fájlalva vérző kebelével vonul-el a' sas-fészek alól. A' tél megjelent, 's ő seregét a' király parancsa szerint Zsarnóczába vezérli, hogy ott a' telet eltöltve tavasz nyiltával ujolag a' nagy munkához foghasson. — A' hazai körülmények azonban a' feltételhez nyulni nem engedék az új nádort. — Revistyét csak szemmel tartani, 's a' rosznak továbbra harapódzását, és terjedését lehetett csak akadályoztatni, de nem elfojtani.

Endre a' vár börtönébe vonatott; gúny-tárgyul nézve még a' köz zsoldosoktól is, 's kemény lánczra veretve zabkenyérrel 's vízzel tartatott, hogy ekképp tartós sinlődése

után elhervadjon. — Revistyey boszús lélekkel mondá-ki itéletét, 's a' kiszabadulásra csak a' hitszegés, vagy égi hatalom nyithatott utat. — Sorsát Magyarhoz illő lélekkel vevén, egyedül haláláért könyörgött. — Holnapok multak, 's ő csak azon vad őrt láthatta egyedül, ki vas ajtaja előtt dörögve járkált, és a' porkolábot, ki élelmét beadván őt ördögi mosolylyal kikaczagva kinzotta. — „Ah Istenem! küld már végét ennyi szenvedésimnek“ sohajt egy éjjel, midőn éppen éjfél ordit a' vad őr. — Világosság tűnik által az ajtón, 's mi eddig szokatlan volt, ajtaja nyitvatik. „Áldlak Istenem — nyögé gyenge hangon — meghallgattad imádságomat“ — 's felkel a' dohos szalmáról, gyanitván, hogy a' vár ur éltének elvételére küldi poroszlójit ezen időben. — Az ajtó megnyilik, 's egy leány-alak áll előtte jobb-jában kardot, baljában égő szövetneket tartván. — Megvető tekintetet vet Endre a' bejövőre. „Ah! — sohajt fájdalomasan — tehát olly nyomorulttá kelle nekem lennem, hogy egy erőtlen leány küldetik meggyilkolásomra. — Sors! e' lealáztatást te mérted reám, hogy türelmemet próbára tegyed. — Ám legyen! — készen áll az áldozat. Leány! — a' bejövőhöz fordulva — vagy légy bárki — im keblemet tárom-fel neked, döfd ezt át, mert édesebb lesz halálom, mint szenvedni tovább is rabságomat.“

„„Hibázol Endre — szóll a' közelebb lépett leány szelid hangon — életed nekem kedvesebb, mint tulajdonom; e' lépést nem élted elvételére, hanem megszabadításodra tettem én.““

„'S ez lehetséges volna tőled, ki engem nem ismersz?““

„„Endre! én Visegrádon láttalak, midőn a' király által adatott nagy halászaton engem a' Dunába fordultat kifogtál; első tekintetem, melyet bágyadt szemeim reád vetettek, a' hálát nyomta-ki; de ugyan azon tekintet éleszté-fel keblemben hozzád vonzalmam hangját is; azon időtől fogva téged kedvel csak; sorsod, 's királyod parancsa elintett az udvartól, de szivemből nem; fogságod hire eljutott hozzám; abból támadt fájdalomam emészteni kezdé keblemet. Anyám, a' jó, tudta titkomat; ő együtt sirt velem, 's atyámat egyesített kérésünk oda birta, hogy Revistyeynek látogatására, ki anyámnak testvére, elbocsátni kész lett.““ —

„Te tehát —“

„„Ugyvan én Ders Emelka vagyok. — Idejöttem, 's Revistyey egyetlen leányának felnyitám aggodalmomat; ez résztvevő lett azonnal, 's kiszabadításodra együtt kezd munkálódni velem. — A' kemény szívű őrmeg van vesztegetve; a' vár alatti ut ajtaja megnyitott; kinn kész lovak várnak rád; te szabad vagy, 's még ez éjjel Zsarnóczába juthatsz.““

„Angyal te! felnyitod a' lánczokat, mellyeket vad sorsom vert reám. — Emelka! hálám határtalan, te kegyeskedsz nem csak szabadságot adni nekem, hanem ártatlan lelked titkát is feltartad. — Légy kegyes elfogadni szívemet, melly téged kiolthatlan hálája mellett örökre birni kész.““

Emelkát e' percz boldoggá tette; mert az életet, melly előtte legkedvesebb volt, megszabadította, 's a' szívet, mellyért hónapokig epedett, tulajdonával összehangzónak lenni találta. — Az inség helye látta a' két lángolónak boldogságát, és hallá az örök hiveség adott esküjét. — De ez tartós nem lehetett, az elválasztó pillanat megjelent, 's a' bucsú vétel után Endrét eddig kegyetlenkedett őrije vezeté a' rejték ajtóhoz, sőt elkisérvén nem csak a' föld alatti uton, hanem egész Zsarnóczára szolgálatjába állott. Hajnalolt éppen, midőn ujjalag nyert várához ért Endre; a' torony-őr megismeré urát és bebocsátá. — Az öröm legnagyobb mértékben lobogott; poharak ürittettek a' megszabadultnak egészségeért, ki bár részessé tette magát a' köz vigságokban, de lelke még is mindig a' szép szabadsítónénál lebegett.

(Végzet követhetik.)

J E L E S M O N D Á S.

V i g a s z t a l á s.

Felfele tart mindig, lefelé nem, az emberi lélek;

Égből szálla belénk, és oda vissza siet.

Hasztalan a' viharok részeg dühe: szép, igaz, és jó

Szent egység; 's lelkünk érezi, látja hogy az.

K a z i n c z y; közli S. K a r o l i n a.

H a z a. — A' hazát nem határok, hegyek és völgyek, mezők és rétek, folyók és vizek alkotják — hanem egy népnek ön magából mint egy állandó, egy örökös gyökérből sarjadzó sajátsága teszi; ebből fejlődik ki nemzeti élete, nemzeti szabadsága, mellyen

az ember lelkével és szellemével elszakaszthatlanul függ, érte él, érte hal; ezért mondjuk Brutussal: „hol a' szabadság, ott Roma.“

... y.

A' hízélgés az emberi nemnek azon csuszó mászó derék vitéze, melly, bár más kárával, minden tetteit a' jóság, ártatlanság, és igazság palástjába burkolva ön szépítésére alázva intézi, csakhogy ön hasznával egygyé kötött célját elérhesse.

Miskolczy István.

Aphorismák Nagykátáról. Bátorság erő nélkül gyermek: erő bátorság nélkül vas horgony.

E' földiekben helyezett remény nádas csajka; könnyen merül.
Csernyánszky.

K Ö L T É S Z E T.

Lillámhoz.

Kedves! feléd epedve
Sohajt e' hű kebel,
Mint vágy rózsák ölébe
A' hűvös est-lebel.

Feléd, a' kék távulba,
Rezgő lant hurjain
Repül dalom, 's fohászok
Reszketnek hangjain.

De ah! kisírt szememben
A' könyű hijába reng;
Távul vagy éjelemben
Képed messzire leng!

Ölelni fognak-e még
Remegő karaim?
'S bibor szádnak rózsájin
Pihegni ajkaim?!

Balácsi Podlussányi Károly.

K Ü L Ö N F É L E.

Orosz menyasszony jegyhozománya a' 17-ik században. Bizonyos Tscherikof özvegye 1669-ben férjhez adta leányát Eheremetefhez. Több telkeken, egy házon Moskvában, 's 250 jobbágyi házakon kívül adott ezen asszony-leányának következőket: Krisztus, szűz Maria, és sz. Miklós képeiket ezüstbe foglalva, 's gyémántokkal, és rubinokkal gazdagon kirakva; hasonló móddal kirakott keresztek, nyak-ékességeket, és rubinokat, smaragdokat, és gyöngyöket; drága kövekkel kirakott kalpagokat; gyémánt, rubin, és smaragdokkal kirakott függőket, 's nyakláncokat; felső és alsó ruhákat bárson, atlasz, és tafotából, czoboly, gyémánt arany gombokkal, és arany csipkéekkel ékszerelve, 's egy kávé-terítéket ezüsthől gazdagon megaranyozva. Czipóket, és bakancsokat biborból, és atlaszból aranynyal drágán kirakva; egy nagy ágyat arany virágokkal himzett veres damaskból, 's ahhoz arany szövött terítőt, köröskörül czoboly prémmel; egy kisebb ágyat sárga damaskból, 's hozzá perzsa-atlaszból terítőt; tiz musselin 's 30 legfinomabb vászon ingeket; 's a' t. 's ezen gazdag asszony írni nem tudott! mert helyette az egyezési levelet testvér bátyja írta alá.

Vendéghaj. — **Concini** marquis, ki **Ancre** marschall névről ismertetik leginkább, egykor a' Louvreban felette nagy fekete vendéghajjal jelent-meg. XIII-ik Lajos őt észre-vevé, magához inté, és sok szépet monda neki jó külsejéről, valamint ezen fejdísz izletessége felől is. Ezen jelenet az egész udvari kíséret előtt történt, 's minthogy XIII-ik Lajos a' vendéghaj használatát helyben hagyni látszatott, kevés napok mulva az egész udvar parókában jelent-meg. — A' vendéghajnak eredete azonban már igen régi. Már a' Medusok és Perzsák ismerték e' fejkességet, mint **Xenophon** említi, valamint a' Phoeniciaiak is. Lehet nyomait találni minden régibb nemzeteknél; csak formája szenvedett mindig változást. A' régi Gallok meggyőződött ellenségeik hajával ékesíték magokat. — Noha sokszor egyházi kirekesztés által eltiltaték, még is mindig fentartotta magát a' paróka francia ország uralkodói, 's a' divat által.

Kiki maga módja szerint. Bizonyos matróz azon hajókról, mellyek **Macartney**val Chinába eveztek, valamelly Chinaival össze koczkodott, 's azt hívé, hogy e' dolgának mindjárt valódi angolyosán jár végére, t. i. öklözéssel. Positurába helyezteté tehát magát; de minekelőtte észrevehette, a' Chinai egyet fordult, és sarkával olly hatalmas ütést ejtett amannak állkapczájára, hogy csaknem hátra esett.

Tolvaj-szamar. Bizonyos **Bonisson** Aixben az Assisek előtt bevádoltatott, hogy éjjel egy szamarat lopott volna, 's ő következőképpen iparkodott magát kimenteni: „En a' városból sétálni mentem falura, hogy friss levegőt szivjak. Ekkor egy szép fát pillanték-meg, 's azon gondolat ötlött eszembe, hogy reá mászszak. A' fa aljához egy szamar volt kötve; de alig kapám-meg az első ágat, midőn az eltört alattam, 's én egyenest a' szamarra estem, melly engem nagy csudálkozásomra magával elragadott. Látják tehát uraim, hogy nem én a' szamarat, hanem a' szamar lopott-el engem.“

Szórejtvény.

Első része az embernek	Másikának díszét adja
Mindennapi étele.	A' gyönyörteljes tavasz
Innepen mint büjti napon	Mikor kéjes zöldre festve
Ur és szegény él vele.	És virággal rakva az.
Kapsold össze, 's a' Magyarak	
Hires, mint a' Musulmannak;	
Ennek veszteségéről,	
Annak vitézségéről.	

F—r János.

Előbbi rejtvény: 1) Mennyországbán. — 2) Az éhség, és szomjúság. — 3) Egy se, mert a' bolha ugrik. — 4) A' nap.

Szerkezi Róthkrepf Gábor, halpiacz 86. szám.

Nyomt. Trattner-Károlyi, uri utsza 612.